

जाहेरी समेत पर्ने आएको हुंदा ठेकामा कबुलियत बन्दोबस्त बलिरहेको बाहेक जिम्दारी पटवारीहरूसंग सबाल विधि पुऱ्याई मार्ग मा'सतसम्भ्रमा माल मा'समा फाराम दाखिल गर्ने गराउने र फाराम दाखिल भएपछि माल गोस्वाराहरूले पनि खडावाली बन्दै ऐन सबालको रीतपुऱ्याई जाहेर गर्ने र म्याद टायममा फाराम नदि रैतालाई मिन्हा नहुने भए जिम्दारी पटवारी जवाफरेही हुनुपर्ने छ भन्ने समेत ०१९।७।१५ मा आदेश भै आएको थियो ।

माथि लेखिएबमोजिमको सबाल र आदेशबमोजिम जर्ता जांच भै आएको र जांच हुंदा ऐन सबालको रीत नपुगेको र तरमात्र गोस्वाराबाट मिन्हा हुनुपर्ने भन्ना छिफारिश भै आएको २०१५ साल आषाढ ४ गतेका दिन बीरगञ्ज, पहात्तरी, सर्लाही, सप्तरी, बिराटनगरबाट किराने प्रतिनिधि मण्डल माननीय अध्यक्षज्यूसंग यही जर्ता मिन्हा विषयमा छलफल गर्न आउनु भयो जिम्दारी पटवारीहरूले समयमा जर्ताकांट दाखिल नगरेको म्याद भित्र दाखिल गरेकोमा पनि माल गोस्वाराको जाँची नदिएको तर गत सालमा सुखा परेभै ८।१० वर्ष यता नपरेको हुनाले जर्ता जांच भै आएको कलममा जति आना जर्ता भएको छ जम्मै मिन्हा हुनुपर्ने र जर्ता जांच भै आउन नसकेकोमा गोस्वारा मिन्हा हुनु पर्ने भन्ने उहाँहरूको मुख्य माग छ ।

०१२ सालको वालीमा जर्ता परी मिन्हा दिहा तछ हेखिएबमोजिमको आदेश गएको थियो ।

०१२ सालको वालीमा महोत्तरी, सर्लाही, सिन्हा, हनुम ननगर, मोरङ्ग, बिराटनगर, जिहमा जर्ता जांच गर्न लेखिएगएकोमा मोरङ्ग बिराटनगर-बाट आजसम्म जाहेरी नगरेको सो जर्ता विषयमा रैतानी पोत बुझाउने वैशाख मस न्त सम्मको म्याद भुक्तान भै जिमादारले पोत बुझाउने टायम पनि आउन लागिइकेको चाटो तिकास पठाउन पर्ने हुनाले पोहेर साल सरइ हुएडा मन खमा ठेकका लागेको र मिस जग्गाको र अम नत बाहेक खत न सतापी दाखिल गरी शेष कसर खानपाउने सनदबमोजिमखाइ आएको गुठीको र खडावाली जचाउन नसकेको जग्गाकोसमेत जर्ता मिन्हा नपाउने बाहेक सो जांचमा ॥ सम्म जर्ता परेको भनी लेखेको र जांच नगराए नभएकोलाई मिन्हा हुनसकैन ॥ आनादेखि माथि ॥ आनासम्म जर्ता परेकोलाई । आना र ॥ आनादेखि माथि ॥= मुनिलाई ।= का दल ॥= र त्यसभन्दा बढी जर्तालाई ॥= आनाका दर्जे पोत मिन्हा दिने गरी सो मिन्हा-लाई अछु यकिन गरी खोली जाहेर गर्नु जर्ता गएको विषयमा यस मिति

सम्पदा रैतीले जिम्दारमार्फत र जिम्दारमार्फत जिम्दारले यस मिति सम्पदा दस्तावेज दाखिल गर्नु भन्ने सवालमा कटिपको नदेखिएकोले सबै जिल्ला बुझी ठहराई जाहेर गर्नु भनी लेखिएको थियो।

यो २१४ सालमा सो बमोजिम जर्ता जाँच भै आएकोमा सरकारबाट निम्न-हेखिए बमोजिम निर्णय भै आएकोले सर्वसाधारणको जानकारीका निमित्त सो सूचना प्रकाश गरिएको छ।

१. ऐन सवालको रीतपुऱ्याई जर्ता जाँच भै आएको कलममा मनखव हुण्डा ठेककामा लागेको मित जग्गाको घर जग्गाबाट बगैँचाको पर्ता पोत र अमानतको वाहेक खसमी सलामी दाखिल गरी शेष कसर खान पाउने सन्द भै खड्किएको गुठीकोसमेत जर्ता भिन्हा नपाउने बाँकीमा आठ आना र सोभन्दा माथि बाहानासम्पको जर्ता परेको लाई चारआनाका दल बाहानाभन्दा माथि चौधअनासम्म जर्ता गएकोलाई ६ आनाका दल ॥= देखि माथि सोह्रआनासम्म जर्ता गएकोलाई दस आनाकादल पोत भिन्हा दिने गरी सो भिन्हालाई अंक यकिन खोली जाहेर गर्नु।

२०१४ सालमा नेपालका विभिन्न जिल्लाहरूमा सुखा जर्ता परेकोले माल सवाल र सरकारी विरोध आदेशबमोजिम रीत पुऱ्याई जर्ता जाँच भै आएको जग्गा वाहेक अरु कसैले जग्गामा पनि सुखा जर्ता गएको बुझिएकोले यस्ता जग्गा कमाउने रैतीलाई बहीनवेही मात्रामो जर्ता भिन्हा नदिइमा सरै मर्का पर्ने देखिएको तर यत्तिकैबाट यति भिन्हा दिने भनी यकिन गर्न नमिल्ने तथा ऐन सवालमा पनि नमिल्ने देखिएकोले शिवराज, खजहनी, बारा, पर्सा, रौतहट, सर्लाही, महोत्तरी गुठी, माल, मेनेजरी, मटिहानी अस्थान, सिन्हा, हनुमाननगर, विराटनगरका इलाकाहरूमा बाँकी रहेको जग्गामा भिन्हा निकासी गर्नालाई खडाबाडा नभए पनि सर्जमीन जाँच-बुझ गरी जर्ता गएको यकिन गर्न तल लेखिएबमोजिम ५३टा कमिशन गठन भएको छ।

(क) शिवराज, खजहनी, बारा, पर्सा र रौतहट माल इलाकाका १ महोत्तरी माल गुठी सर्लाही हनुमाननगर सिन्हा र विराटनगर माल इलाकाका २ कमिशन पठाउने। विराटनगर, हनुमाननगर, सिन्हा, सर्लाही, महोत्तरीको निमित्त कमिशनको अध्यक्ष पदमा भूमिसुधार कमिशनको सेक्रेटरी श्री भवनाथ शर्मा। शिवराज,

आधिकारिकता मुद्रण विभाग ४२२ प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

खजहनी, बारा प्रसा रौतहटका निमित्त हाल गृहमन्त्रालय हाजीर हुनु भएका सेक्रेटरी श्री प्रमनरसिं प्रधान।

सदस्य-स्थानीय बडाहाकिम आफै वा बडाहाकिम (कायम मुकाम)

सदस्य-सेक्रेटरी स्थानाय पालका हाकिम,

सरय-कमिशनका अध्यक्ष जिला बडाहाकिम र इलाका मालका हाकिमहरू भै जुन इलाका मालमा जाँच गर्नु पर्ने हो सो इलाका गौर सरकारी व्यक्ति र छानो मुकर गर्ने।

(ख) यस कमिशनको मुख्य काम यी हुने छन्:—

(१) म्याद भित्र जर्ता जाँचको दरखास्त परे नपरेको म्याद भित्र दर्खास्त परेकोमा जाँच भए नभएको भए कसको भए किन नभएको कसको सुस्ती गल्तीले नभएको अब के गर्न मनासीब पछ बुझी ठहराई पेश गर्ने।

(२) म्यादभित्र दरखास्त नपरेको भए कसको सुस्ती गल्तीबाट दरखास्त नपरेको हो सुस्ती गल्ती गर्नेलाई के गर्न मनासीब पछ बुझी ठहराई पेश गर्ने।

(३) दरखास्त परेको या नपरेको दुवै कलममा जर्ता भएको भए मिन्दा नदिमारेतीलाई मर्कापने हुदा कच्चा या पक्का बांध छुन जर्ता भएको भन्ने प्रमाण के के छ बुझी राय ठहर पेश गर्न कमिशनका सदस्यहरू आफै सरजमीन जाच गर्न।

(४) जर्ता जाँच विषयको प्रचलित सवाल बमोजिम काम गर्दा जिमिदारी पटवारी माल अड्डालाई के बाधा पछ रैतीलाई कस्तो मर्का पछ अब कसरी संशोधन गरेमा रैतीको मर्काहटी जिमिदारी पटवारी माल अड्डालाई काम गर्न सुबिधा हुन्छ तथा सरकारी हानि नोक्सानी समेत हुदैन तेस्तो नयाँ प्रबन्ध गर्नाका लागि अध्यक्षले सरकारमा एक सुझाव पेश गर्न अध्यक्षले माल गोस्वारा जिमिदार पटवारी रैतीका प्रतिनिधिसंग छलफल गरी एक व्यवहारिक सुभाव पेश गर्ने।

(५) कमिशनले जाच गर्ने जिलाहरू शिवराज माल, खजहनी माल, बारा माल, प्रसा माल, रौतहट माल, महोत्तरीमाल, र गुठीहरू सर्वाही माल, हनुमाननगर माल, सिन्धामाल तथा विराट-नगर मालका इलाकाहरू।

- (ग) माथि लेखिएका जिल्लाहरूमा भ्रमणमरी माथि दफा दफामा लेखिए वमोजिमको सुझाव सहितको रिपोर्ट पेश गर्ने म्याद २ महिना दिने कारणवश नपुग भएमा १५ दिन अगावै अर्थ मालपोत मन्त्रालयमा म्याद थपलाई जाहेर गर्ने ।
- (घ) कमिशनका अध्यक्षको मद्दतलाई मध्येश माल निक्सारीबाट २ जना सि.कू. दर्जाका कर्मचारी खटाउने। कमिशनलाई अर्दलीहरू चाहिएमा जिल्लाका बडाहाकिमले यथोचित बन्दोबस्त गरिदिने ।
- (ङ) खटिएका कर्मचारीहरूलाई विराटनगर र भैरहवासम्म हवाई-मार्गबाट जान आउन पाउने गराउने ।
- (च) जिल्लामा सरजमीन गर्नजादा जीप घोडा, गाडा हात्तीको आवश्यकता परेमा स्थानीय बडाहाकिमले प्रबन्ध गरिदिने र यस्तै सरकारी सवारीको प्रबन्ध हुंदा भ्रमण भत्ता नपाउने ।

३. मालपोत असुल तहसील गर्नलाई सारा जिल्लाका रैतीलाई आषाढ १५ गतेसम्म र जमिन्दारलाई आषाढ मसान्तसम्मको म्याद निजासा भैगएकोमा अब माथिलेखिएको दफावमोजिम गतुपने हुंदा उपरोक्त १० इलाकाका रैतीलाई आश्विन १५ गतेसम्म र जमिन्दारलाई आश्विन मसान्तसम्मको म्याद थपदिने ।

खटिएका कमिशनले सरजमीन जाँच कसरी गर्ने हो भन्ने तर्फ खुलाइ दिनुपर्ने आवश्यकता महसूस भएको र एउटा कमिशनले ५ माल इलाकाको जाँचबुझ्नु पर्ने २ महिनाभित्रमा सबभर रिपोर्ट दिइसक्नु पर्ने फेरि वर्षादको टाढामले गर्दा जग्गाको कित्ता कित्ता जाँचबुझ्नु गर्नपनि सम्भव नहुंदा एक माल इलाकामा १० दिन भन्दा बढी लगाएमा २ महीनाभन्दा बढी समय लाग्न जाने रूपटै देखिएकोले कमिशनको गोस्वाग इलाकामा हुने पहिलो बठकमा नै कार्यक्रम र कार्यविधि तयार पारी भै रहेको सरकारी तथा गैर सरकारी साधनद्वारा समस्त जिल्लामा प्रचार गराई सबभर जमिन्दार पटुवारीको र बसमेत भएको रैतीहरूको आवेदनपत्र आमन्त्रण गर्ने बसरी आएका कुरास्त तथा आफ्नो कार्यक्रमअनुसार आफै गएका ठाउँमा जमिन्दार पटुवारी रैतीका प्रतिनिधिहरूसँगको आफूले गरेको कुरा कहानीको आधारमा कमिशनले बैठकमा छलफल गरी भेट्टाएसम्मका निरुद्धा प्रमाणवाट बस तप्पा या प्रगना या भोजाया यतिसम्म जर्ता गएको छ भनी निर्णय गरी सरकारमा पेश

गर्न यसरी आवेदन दिदा र तीले र आपनू राय दिदा जिम्दार पटबारीले कूठा व्यहोरा जाहेर गरेको ठहरे ऐन सवालबमोजिम कडासे डा सजाय हुने छ भनी सूचना गर्ने यस तरीकाले सरजमीन जाँचबुझ गरी कमिशनले विचार विमर्श गर्दा कुनै व्यक्ति वा व्यक्ति समूहको कैफियतमा गफलत देखिन आएमा आफूसंग रको प्रमाण सहित सरकारमा पेश गर्ने ।

मन्त्रिपरिषदबाट निर्णय भएवमोजिम अध्यक्त हस्ते जवही भा. रु. २००० दुइहजर निजको भर्नाई गराई काम सकिएको १५ दिनभित्र ठाढो वासील बाकी बुझाउने गरी खर्च लेखनाछाई अर्थ खर्च मन्त्रालयलाई आदेश गर्ने ।

यहाबाट खटिजाने अध्यक्तको निमित्त नियम बमोजिम मात्र दैनिक तथा भ्रमण भत्ता पाउने भएमा खर्च चलाउन मुस्तालपने भन्ने उांहरूको मौखिक जिकिर भएकोले दैनिक भत्ता रु १२ वार प्रतिदिन दिने र कमिशनमा बस्ने गौरसरकारी सदस्यको निमित्त दैनिक भत्ता यति पाउने भनी अंकित भएको नदेखिदा प्रतिदिन रु १० दस दिने औ सो रु २००० मङ्गेवाट अध्यक्तको तजविजले महीना १ एक को भारु २०० दुइसयसभम भइपरी पाउने कामको निमित्त खर्च गर्न पाउने मन्त्रिपरिषदमा प्रस्ताव पेश गरी निर्णय भए वमोजिम हुनेछ ।

अध्यक्तको सुविधाको निमित्त माल अड्डाले एकजना अर्दली दिनु भन्ने र बडाहाकिमले कमिशनका सदस्यहरूको सुरक्षाको प्रबन्ध गरी दिने । कमिशनको बैठकमा राय वराबर हुनगएमा अध्यक्तले दोस्रो भोटको प्रयोग गरी लिएर गर्ने ।

आज्ञ ले —

नीरराज,

सचिव-अर्थमालपोतमन्त्रालय

अर्थमन्त्रालयकी सूचना

तपसीलमा लेखिएवमोजिमको कुरा सर्वसाधारणलाई ज्ञात होस भन्ना निमित्त यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।

तपसील

१. विराटनगर शाखाका सब-एकाउन्टेण्ट रुद्रनाथ शर्माको अनुपस्थितिमा सोही अफिसका हेड असिस्टेण्ट कर्णबहादुरले २३.६।०४ देखि ३।२।०१५

आधिकारिकता पुष्प विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

सम्म र ३१।२।०१२ देखि २६।३।०१५ सम्म का. मु. सब पकावन्टेष्ट मई
कायभ र सम्हालेको ।

२. नेपाल राष्ट्र बैंक जलेश्वर उपशाखा २०१५ साल आषाढ २२ गते खुलेको-
ले सोही मितिदेखि अफिसर इन्चार्ज श्री नित्यानन्द केशरी र क्यासि-
यर वसन्तलाल राजभण्डारीले तत्सद पदको कार्यभ र सम्हालेको ।

आज्ञाले—

नीरराज,

सचिव-अर्थ मन्त्रालय,

अर्थमन्त्रालयकी सूचना

ने. रा. बैंक जलेश्वर उपशाखा यही २०१५ साल आषाढ २२ गते उदघाटन
भएकोले सबैलाई ज्ञात होस् भन्ना निमित्त यो सूचना प्रकाश गरीदि को अ।

आज्ञाले—

नीरराज,

सचिव-अर्थ मन्त्रालय,

मुद्रण विभाग,
सिंहदरवार

आधिकारिकतः ४३० मुद्रण विभागवाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।